

Changing the ecosystem of the higher education system

Mina Mahami Oskouei: Ph. D student, Department of Medical Library and Information Science, Student Research Committee, School of Health Management & Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Leila Nemati-Anaraki: Department of Medical Library and Information Science, School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Mojgan ZareiVenovel*: Ph.D. Student, Department of Medical Library and Information Science, Student Research Committee, School of Health Management & Information Sciences, Iran university of Medical Sciences, Tehran, Iran.

تغییر اکوسیستم حاکم بر نظام آموزش عالی

مینا محامی اسکویی: دانشجوی دکتری، گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

لیلا نعمتی انارکی: عضو هیئت علمی، گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

مژگان زارعی ونوول*: دانشجوی دکتری، گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

Email: venovel14@gmail.com

مقدمه

با اینکه دغدغه اصلی کشورها و دولت‌ها برقراری عدالت آموزشی و گسترش فرصت‌های آموزشی برای همه دانشجویان و به تعبیری بهتر پاسخگو نمودن آموزش است، اما این آموزش‌ها نتوانسته است دانشجویان را برای دنیای واقعی آماده کند. اکوسیستم حاکم بر نظام آموزشی حاضر در حال تجربه سکانس‌هایی چالش برانگیز است. نظام‌های آموزشی باید بتوانند پارادایم جدیدی ایجاد و بدون توجه به محدودیت‌ها و بحران‌ها، برای همگان خدمات ارائه کنند. نظام آموزشی باید با استقرار و پیاده‌سازی پارادایمی جدید موجب تقویت و توسعه آن بعنوان یک نظام سرمایه‌ای از نیروهای انسانی ماهر شود و برای جامعه آموزشی خلق ارزش و ثروت نماید. باید پارادایم وضع موجود که در برابر تغییر مقاومت می‌کند را شکسته، به بازنگری جامع و انطباق محتوی آموزشی مقاطع مختلف با تحولات و پیشرفت‌های علمی دنیا و سازگاری آن با نیازهای مخاطبان پردازد تا میزان تاب‌آوری در مقابل بحران‌ها را بالا برده؛ به سمت خلق آینده مطلوب، محتمل و باورپذیر حرکت کند.

اکوسیستم حاکم بر نظام آموزشی حاضر در حال تجربه سکانس‌هایی چالش برانگیز است. با نگاهی عمیق و همه‌جانبه متوجه این امر می‌شویم که علی‌رغم نتیجه تقریباً ۲۰ سال درس خواندن در نظام آموزشی، پشت سر نهادن روز و شب‌هایی پر از اضطراب، کسب نمره قبولی و کسب مدرک کارشناسی یا کارشناسی ارشد، مهارت کافی برای ورود به بازار کار فارغ التحصیلان، وجود ندارد. باید بدانیم محفوظات غیرضروری ملاکی برای سنجش آموزش‌ها نبوده و مواد آموزشی منطبق با نیازهای جامعه امروزی ما نیستند (حسینی لرگانی، فتحی

و جارجاه ۱۳۹۷، تاتیل ۲۰۱۷). باید بدانیم که بسیاری از شیوه‌های سنجش و ارزیابی امروزی تنها سلول‌های مغز را تحت فشار قرار داده و چشمان را کم سو می‌کند. با اینکه دغدغه اصلی کشورها و دولت‌ها برقراری عدالت آموزشی و گسترش فرصت‌های آموزشی برای همه دانشجویان و به تعبیری بهتر پاسخگو نمودن آموزش است، اما این آموزش‌ها نتوانسته است دانشجویان را برای دنیای واقعی آماده کند. مبرهن و شفاف است که عملاً زیر سلطه روندی معیوب در نظام آموزش عالی قرار گرفته‌ایم. چرخه‌ای معیوب با حداکثر انتظاری که نظام آموزش عالی از دانشجویان دارد، حفظ و پاسداشت معلومات و محفوظاتی است که در دوران تحصیل مفتخر به آن هستیم و از مفاهیم کلیدی که منجر به یادگیری می‌شود، در زمینه‌های حل مسائل پیچیده، تفکر انتقادی و البته خلاقیت دور هستیم. در حقیقت دانشجویان باید بتوانند مسائل را از منظر خود بنگرند و در عین حال که قانونمند هستند، قاعده محور نباشند تا در تعامل با محیط، فرآیند یادگیری به جای یاددهی رقم بخورد (کوپر، باسون، جاپ ۲۰۰۶). در حقیقت کارآمدی نظام آموزش عالی زمانی محقق خواهد شد که رویکرد پیشین خود را، با پارادایم جدید جایگزین نماید.

در عصر حاضر، نظام‌های آموزشی باید بتوانند پارادایم جدیدی ایجاد کنند و بدون توجه به محدودیت‌ها و بحران‌ها، برای همگان خدمات ارائه کنند. لذا وجود نظام آموزش عالی سالمی که دانشجویان در آن درگیر فرمول‌های پیچیده یا محفوظات غیرضروری نباشد، بلکه درگیر فعالیت‌های تجربه‌محور شود، می‌تواند بر پیشرفت و توسعه فردی و حرفه‌ای تاثیر بگذارد. نتایج پژوهشی در خصوص بررسی مواد آموزشی که افراد به طور رسمی و غیررسمی در دوران زندگی با آن

ترسیم شده خود فاصله گرفته و نیازمند جهت‌گیری و تغییر در رویکرد حاضر می‌باشد. بنابراین این امر ضروری است که نظام آموزش عالی کشورمان که وظیفه آموزش و تربیت افراد دانشمند را به عهده دارد، باید شجاعت درهم کوبیدن این ربط بی منطق حاکم بر نظام آموزشی فعلی را داشته باشد. باید پارادایم وضع موجود که در برابر تغییر مقاومت می‌کند را شکسته، به بازنگری جامع و انطباق محتوی آموزشی مقاطع مختلف با تحولات و پیشرفت‌های علمی دنیا و سازگاری آن با نیازهای ذی‌نفعان و مخاطبان پردازد تا میزان تاب‌آوری در مقابل بحران‌ها را بالا برده؛ به سمت خلق آینده مطلوب، محتمل و باورپذیر حرکت کند.

References

- Abdi H, Jafari-Mirshah SE, Nili MR et al 2020. A Study of the Visions and Missions of Iran's Higher Education in 2025 Plan: An Analysis of Priorities and Opportunities. *Jsfsc*, Vol.13, No.49: Pp.221-248. [in Persian]
- Cooper J, Basson J, Schaap P 2006. A training programme based on the principles of social constructivism and focused on developing people for the future world of work: An evaluation. *Human Resource Development International*, Vol.9, No.4: Pp.467-483.
- Hosseini-Largani SM, Fathi-Vajargah K 2018. Conceptualizing of Scraped Curriculum in Iran's higher education system. *Research in Curriculum Planning*, Vol.15, No.30: Pp.1-27. [in Persian]
- Khuntia DK, Kumar BP 2019. Paradigm Shift in Curriculum: A Visionary Mission. *International Journal of Education*, Vol.8, No.1: Pp.38-42.
- Salehi-Omran E, Einkhah F, Barani S 2019. Investigating the Position of Skill Learning in the Comprehensive Scientific

مواجه می‌شوند بیانگر لزوم تغییر و انعطاف‌پذیری آموزش‌ها در ورود به دنیای جدید پارادایمی است. از جمله مواردی که با پژوهش حاضر مرتبط است و بعنوان راهکار جهت تغییر پارادایم اشاره شده‌اند عبارتند از: تعلیم و تربیت مبتنی بر فرهنگ خاص، اصلاح برنامه‌های تحصیلی، نوآوری و بازسازی در دنیای واقعی، ایجاد فرصت برای کسب مهارت و تاکید بر یادگیری تجربی (خانتیا، کومار ۲۰۱۹). نظام آموزشی باید با استقرار و پیاده‌سازی پارادایمی جدید موجب تقویت و توسعه آن بعنوان یک نظام سرمایه‌های از نیروهای انسانی ماهر شود و برای جامعه آموزشی خلق ارزش و ثروت نماید. علاوه بر این، در توانمند نمودن دانشجویان جهت ورود به بازار کار و کسب فرصت‌های مهارت‌آموزی، تجربه نمودن فرصت یادگیری به جای فرآیند سنتی یاددهی، تغییر در ساختار ارزشیابی دانشجویان و تغییر در محتوی درسی مقاطع تحصیلی مختلف را فراهم آورد. جایگاه مهارت‌آموزی در سند نقشه جامع علمی کشور توسط پژوهشگران مورد تحلیل قرار گرفته است. بین مقوله‌های آموزشی، مقوله‌ی علم و مهارت به ترتیب بیشترین و کمترین توجه در سند علمی کشور را به خود اختصاص داده و به برخی زیرگروه‌های مهارت مانند عدالت در دسترسی به مهارت، تعامل جهانی، تولید و دستاوردهای مهارت، مرجعیت مهارتی در جهان و انتشار مهارت اشاره‌ای نشده است (صالحی، عین‌خواه، بارانی ۱۳۹۸). منابع بالادستی در زمینه چشم‌اندازها و رسالت‌های نظام آموزش عالی در افق ۱۴۰۴ توسط برخی پژوهشگران به طور دقیق مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند (عبدی، میرشاه جعفری، نیلی، رجایی پور ۱۳۹۹). شاید بتوان چنین اذعان نمود که باوجود اینکه دغدغه توسعه وجود دارد اما کارکردهای نظام آموزش عالی از خط مشی‌های

Taasila V 2017. Paradigm shift in higher education?. *On The Horizon*, Vol.25, No.2: Pp.103-108.

Map of Iran. *Iranian Higher Education*, Vol.11, No.1 : Pp.1-38. [in Persian]